

Mededelingen van de Nederlandsche Boschbouw Vereeniging

DE NAJAARSBIJENKOMST 1956 VAN DE VEREENIGING OP TEXEL

De keuze om naar het eiland Texel te gaan en daar de najaarsvergadering en de excursie te houden, is voor het bestuur een grote voldoening geworden.

Een onverwacht groot aantal leden werd op 19 oktober op de bosbouwexcursie in de boswachterij „Texel” van de houtvesterij Alkmaar geconfronteerd met problemen betreffende de duinbebossingen terwijl op 20 oktober een duinwandeling hen deed genieten van dit zeldzaam mooie landschap.

Dit succes was niet in de laatste plaats te danken aan de voor dit jaargetijde uitzonderlijk gunstige weersomstandigheden.

De vergadering in hotel „Texel” die dit maal des avonds moest worden gehouden, had een geanimeerd verloop.

De vergadering verkoos bij de bestuurs- en commissiewisselingen haar nieuwe vertegenwoordigers voor het komende verenigingsjaar. Zo werd de secretaris van het bestuur, ir. P. H. M. Tromp, na zijn 5 jarige ambtsperiode vervangen door de heer ir. W. E. Meyerink; in de commissie tot redactie van het Tijdschrift werd de secretaris ir. F. W. Burger herkozen, terwijl door aftreden van dr. H. van Vloten als voorzitter van de studiering commissie het lid dr. ir. G. Hellinga werd benoemd.

De penningmeester kon de leden een gunstig financieel jaar bekendmaken. Het voordelig saldo op de exploitatierekening maakt het mogelijk het Tijdschrift een betere omslag te geven of door meer foto-cliché's de artikelen meer te illustreren dan voorheen mogelijk was. Voor een juiste aanwending van de gelden zal nog nader overleg tussen bestuur en redactie-commissie worden gepleegd. De excursie naar de duinbebossingen van het eiland stond onder algemene leiding van de heer ir. I. D. Sepers, die de algemeen bosbouwkundige problemen van de duinbebossing behandelde.

Het opbrengst-onderzoek van de Corsicaanse den en de bodemkundige vraagstukken van de duinformatie werden door de heren ir. J. van Soest, respectievelijk dr. ir. J. Schelling toegelicht.

In vogelvlucht kunnen de belangrijkste punten betreffende de duinbebossing als volgt worden beschreven:

De grondbewerking.

De beste grondbewerking bestaat volgens de heer Sepers uit het spitten van de geheel te bebossen oppervlakte tot een diepte van ongeveer 60 cm.

Het doel van deze bewerking is uitsluitend gericht op de verbetering

van de water- en luchthuishouding in de grond. Zonder grondbewerking heeft de regen onvoldoende gelegenheid in de grond door de dringen en ter beschikking te komen van het jong geplante plantsoen.

Plantverband.

Volgens de excursieleider is het meest te verkiezen plantverband 80 × 90 cm tot 90 × 100 cm in driehoeksverband. Een te dichte bebossing geeft te veel concurrentie en eveneens teveel verplegingsarbeid. Een te ruim plantverband daarentegen geeft moeilijkheden in verband met het vastleggen van de grond, terwijl de sluiting van de opstand te laat komt, waardoor de bomen zich te sterk vertakken, hetgeen op oudere leeftijd blijvend is te zien.

Houtsoorten.

Uit de proeven die op dit gebied zijn genomen, moet men wel concluderen, dat de Corsicaanse-den, de Oostenrijkse-den en de Sitkaspar in het duin het meest economisch zijn. Wanneer men het duinbos niet alleen economisch ziet doch ook recreatief, dan zijn er andere mogelijkheden. Deze zijn afhankelijk van helling, eventueel N-helling en van verdere geartheid van het terrein. De keus kan dan vallen op eik, esdoorn, berk en beuk.

Windsingels.

In iedere duinbebossing dient het naaldhoutbos beschermd te worden tegen de sterke zeewind. Hierbij dient de bosbouw de gesteldheid van het terrein in het oog te houden en te zorgen, dat de duinruggen optreden als windbarrière. In de vlakkere delen, zoals op Texel het geval is, dient het windscherm te worden opgebouwd uit een bepaalde begroeiing met houtsoorten. Een van de windsingels werd op de excursie bezocht. Het scherm is als volgt opgebouwd: eerst een aarden walletje, vervolgens enkele rijen meidoorn, verscheidene rijen els, waarna de keus uit de bruikbare loofhoutsoorten vrijer is en afhankelijk van bepaalde omstandigheden ter plaatse.

Dunningen.

Bij de opstandsvorzorging en de latere dunningen dient men in de duinbebossing rekening te houden met het verband tussen stam en kroon diepte. De heer Sepers deelde mede, dat hij reeds een jaar of vijf zoekt naar de beste dunningsgraad voor de bebossingen in de duinen, waarbij hij voorlopig tot de conclusie komt, dat de kroon diepte naar mate de leeftijd vordert, geleidelijk dient af te nemen tot plm. $\frac{1}{4}$ van de stam lengte. Een dunningsgraad van plm. 22% voor Corsicaanse-den en plm. 20% voor Oostenrijkse-den acht hij voorlopig het beste.

Omtrent de dunning en produktie wordt door het Bosbouwproefstation een onderzoek ingesteld; hierover deelde ir. van Soest het volgende mede:

Dank zij de Exotencommissie is er reeds in 1925 een begin gemaakt met het groei-onderzoek in Corsicaanse en Oostenrijkse den. Van elk dezer houtsoorten is op Texel een proefperk aanwezig en ter vergelijking ook nog één in groveden. De nu zowat 55 jaar oude perken zijn op het hoogtepunt van de gemiddelde houtproduktie. Corsicaan met bijna 11 m³ en Oostenrijker met 12 m³ ontlopen elkaar niet veel, doch de groveden blijft met 6 m³ ver achter. Meer in het midden van ons land vindt men

soortgelijke groeiverschillen; de hoogtegroeï is daar, de diktegroeï hier (op Texel) in verhouding echter beter. Kennelijk remt het kustklimaat de hoogtegroeï af. Op verzoek van het Staatsbosbeheer is het aantal proefperken op Texel de laatste jaren aanzienlijk uitgebreid, teneinde de invloed van de na de oorlog toegepaste sterkere dunning te kunnen vaststellen. Dit onderzoek is nog van te korte duur om hieruit reeds conclusies te kunnen trekken.

De algemene indruk is overigens, dat de dunning nog sterker kan worden opgevoerd (hetgeen ook geschiedt, doch geleidelijk), vooral indien men reeds in de jeugd daarmee begint. Er wordt gewerkt met cirkelvormige proefperken van 0,04 of 0,08 ha, die evengoed voldoen, ook wat nauwkeurigheid betreft, als grotere perken. Dit laatste kon op de excursie met een voorbeeld worden toegelicht.

De heer Schelling kon de excursisten het volgende over de bodemkundige problemen van de duinen mededelen.

De factoren die van betekenis zijn, wanneer we het verband tussen de groei van het bos en de bodemgesteldheid in de duinen onder de loupe nemen, zijn:

1. het humusgehalte
2. het grondwater
3. het kalkgehalte.

Het humusgehalte is meestal vrij gering, de humus kan in dunne bandjes in het duinzand voorkomen, waar tijdens stilstandsperioden in de opstuiving door de begroeiing humus is gevormd. Wanneer de verstuiving tot stilstand komt, ontstaat er boven in het duin een bodemprofiel, waar ook humus in is opgehoopt.

De op Texel gedemonstreerde profielen behoren tot het oudste deel van de jonge duinen, met weinig humeuze laagjes in de ondergrond en een duidelijk bodemprofiel van 40 à 50 cm diepte in de bovenlaag.

Het grondwater speelt een belangrijke rol in het gebied, dat werd bezocht. De groeiverschillen in de dennen hangen direct samen met de diepte van de grondwaterstand, die varieert van ± 4 m tot 60 cm diepte.

Het kalkgehalte in het terrein van de excursie is zeer laag, terwijl de B-horizont een pH van ± 6.0 heeft.

De oudere duinen op Texel hebben over het algemeen lage kalkgehalten. Ze nemen een tussenpositie in tussen kalkloze duinen van Schoorl en de kalkrijke duinen van Zuid Holland. Er ontstond een uitgebreide discussie over de verklaring van de sterke invloed van de diepe grondbewerking. In de duinen van Schoorl treedt hierdoor een grote verbetering in de boomgroei op. Een afdoende verklaring voor dit feit is zonder nader onderzoek niet mogelijk.

Deze over het geheel genomen nog summiere kennis van de factoren die de bebossingen in de duinen beïnvloeden, maakt het noodzakelijk het onderzoek naar deze groeiplaats in ons land verder voort te zetten.

De secretaris, P. H. M. Tromp.

Aan Zijne Excellentie de Minister van
Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening
te
's-Gravenhage.

Op de jongste vergadering van ons Bestuur hebben de door uwe Excellentie gegeven nadere richtlijnen aangaande de overdracht van verplichtingen tot herplanting een punt van ernstige bespreking uitgemaakt.

In de najaarsbijeenkomst van de Nederlandsche Boschbouw Vereeniging op 28 oktober 1955, te Wageningen gehouden, is de kwestie van de herplantplicht onderwerp van discussie geweest.

Hierover werden drie prae-adviezen uitgebracht door personen, die het standpunt van de Boschbouw, de Landbouw en de Natuurbescherming naar voren brachten. Daarna kwam de vergadering tot een algemeen aangevaarde formule, die concludeerde tot handhaving van de herplantplicht onder toepassing echter van een soepele regeling tot compensatie.

Door uwer nader gegeven richtlijnen wordt deze soepelheid echter thans aanmerkelijk ingeperkt, zowel naar de kwaliteit als naar de ligging der objecten, terwijl daar nog bij komt dat men bij vervanging van loofbos thans wordt gedwongen tot compensatie met loofhout.

Alhoewel wij overtuigd zijn dat deze door u gegeven richtlijnen zijn bedoeld in het belang van de bosbouw en van het met onze bossen zo nauw verbonden landschapsschoon, een streven waarvoor ook het Bestuur onzer vereeniging slechts waardering kan hebben, zo kunnen wij ons toch niet verhelen, dat deze beperking o.i. leidt tot een verstarring, welke niet in het belang is van bos en landschap. Laat men n.l. de eigenaar het behoud van enig bosperceel als *verplichting* gevoelen, dan doodt dit o.i. zijn zorg en interesse, wat slechts tot verwaarlozing kan leiden.

Het is ons Bestuur bekend, dat de Vereeniging van Boscheigenaren op deze kwestie reeds Uw aandacht heeft gevestigd en dat een en ander binnenkort een punt van nader overleg met de betrokken instanties zal uitmaken.

In verband met het voorgaande moge ons Bestuur uwe Excellentie verzoeken de regeling t.a.v. de compensatie bij dit overleg vooral te willen toetsen aan de richtlijnen, die in onze hierboven genoemde resolutie zijn neergelegd en waarin juist op een *soepele* toepassing is aangedrongen.

Arnhem, 10 oktober 1956.

Het Bestuur der Nederlandsche
Boschbouwvereeniging

Voorzitter,

w.g. G. HOUTZAGERS

secretaris,

w.g. P. H. M. TROMP

PERSONALIA.

IR. J. H. JAGER GERLINGS 80 JAAR

Op 10 december werd prof. ir. J. H. Jager Gerlings 80 jaar. Dit feit werd in intieme kring herdacht, waarbij de jubilaris met een passend woord door onze voorzitter werd toegesproken en tot slot een huldeblijk werd aangeboden voor besteding naar eigen inzicht, bijvoorbeeld door in de buurt van de hem geliefde bossen met zijn vrouw te gaan logeren, teneinde de omgeving nogmaals opnieuw te verkennen. Uit de van alle zijden ruim toegestroomde bijdragen is wel zeer overtuigend gebleken hoe de heer Jager Gerlings nog steeds de algemene sympathie heeft bij jong en oud, die ooit met hem in contact is geweest door zijn werk als bosbouwer, als commissielid, als hoogleraar en als mens. Het moge hem gegeven zijn nog vele jaren van de oude dag te kunnen genieten.

DR. J. H. PATIJN SECRETARIS-GENERAAL

Met ingang van 1 november 1956 is benoemd tot secretaris-generaal bij het Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening de raadadviseur in algemene dienst, dr. J. H. Patijn.

De heer Patijn studeerde rechten en promoveerde aan de gemeentelijke universiteit te Amsterdam. Hij was daarna werkzaam op reclasseringsgebied en trad in 1939 in dienst van de Nederlandse Spoorwegen voor speciale opdrachten, gelegen op personeelsgebied. Begin 1941 trad dr. Patijn in dienst bij het Rijksbureau voor de voedselvoorziening in oorlogstijd, waar hij in verschillende functies werkzaam was. In 1946 werd dr. Patijn benoemd tot directeur van Algemeen Beheer van het Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening, in welke functie velen van ons hem reeds leerden kennen, en in september 1955 werd hij aldaar belast met de waarneming van de functie van secretaris-generaal.

CONTRIBUTIES EN ABONNEMENTEN

Ondergetekende zal het op prijs stellen, indien de leden en abonnees het door hen voor 1957 verschuldigde bedrag op girorekening 171898 ten name van de Penningmeester der Nederlandsche Bosbouw Vereniging te Arnhem storten, dit ter vermijding t.z.t. van moeite en incassokosten. Ook de contributie voor de Studiekring (f 2,50) kan gemakshalve op dezelfde rekening worden gestort. De contributie voor de N.B.V. werd voor 1957 vastgesteld op f 20,—.

Ir. J. H. van Tuil, Penningmeester.